UNIVERSITETET I BERGEN

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 61 /16
Møtedato: 30.8.2016

ORIENTERINGS- OG REFERATSAKER

---

a) Protokoll fra Studieutvalget
Protokoll fra møte 14.6.2016 følger vedlagt

b) Protokoll fra Forskningsutvalget
Protokoll fra 24.5.2016 følger vedlagt

c) Protokoll fra Tilsettingsutvalget
Ingen protokoll

d) Personalia

Maria Vea Lund er tilsatt i en midlertidig forskerstilling fra 25. juli 2016 til 24. januar 2018, tilknyttet prosjektet «Succession Law: Challenges and Potential regarding regulating the Transfer of Property on Death in changing Society».

Kristin Mathiesen har sagt opp sin stilling som rådgiver ved Forsknings- og Stabsseksjonen med virkning fra 12. september 2016.

Synne Slettebø, Martine Soma Aarvik og Ingrid Weltzien er midlertidig tilsatt til 31.12. 2016 som studentmedarbeidere i Infosenteret

Kamilla Gade og Vilde Hallgren Sandvik er tilsatt som faste vitenskapelige assistenter frå 01.07.2016 til 30.06.2017.

Julia Dahl og Mathias Loch Hauge er tilsatt som lærlinger ved fakultetet i to år fra og med 8. august 2016. De skal være tilknyttet henholdsvis Studieseksjonen og Forsknings- og stabsseksjonen det første året, og så bytter de arbeidssted det andre året.

e) Oppnevnte komitéer

Bedømmelseskomité i forbindelse med utlysning av forskerstilling i prosjektet

«Succession Law: Challenges and Potential regarding regulating the Transfer of Property on Death in changing Society»ble oppnevnt i juni. Komitéen besto av Professorer Hilde Hauge (UiB), Thomas Eeg (UiB) og John Asland (UiO).

f) Utlysninger

Det er lyst ut to stipendiatstillinger. Utlysningstekst ligger ved (2016/6478).

Vikariat som rådgiver for internasjonalisering ble lyst ut internt. Utlysningsteksten ligger ved (2016/7237).

Førstekonsulent/studiekonsulentstilling i Studieseksjonen er lyst ut for andre gang. Utlysningsteksten følger vedlagt (2016/1540).

Etter utvidet søknadsfrist til stipendiatstillingen innen statsstøtterett var det til slutt ingen kvalifiserte søkere. Stillingen er nå lyst ut på nytt. Utlysningsteksten følger vedlagt (2015/12887).

Det er lyst ut en rådgiverstilling ved Forsknings- og stabsseksjonen. Utlysningsteksten følger vedlagt (2016/7202).

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Øystein Lunde Iversen
Fakultetsdirektør

22.8.2016

Vedlegg

UNIVERSITETET I BERGEN
DET JURIDISKE FAKULTET

REFERAT
FORSKNINGSUTVALGET
TIRSDAG 24. mai 2016 KL. 12.15 – 13.30

Til stede: Berte-Elen Konow (leder), Halvard Fredriksen (for Thomas Eeg), Knut Einar Skodvin, Morten Nadim, Bente Rosnes, Astrid Jarlsby (for Ine Osland), Henning Simonsen (sekretær/referent).
Fra administrasjonen: Birgit Falch, Kristin Mathiesen

Forfall: Tommy Flesland

Saksliste:

15/16 Godkjenning av innkalling, saksliste - og referat fra møtet 1. mars 2016
Godkjent.

16/16 Stipendiat – tilsetting
Vedtatt på sirkulasjon:
«Forskningsutvalget tilrår at Siv Elén Årskog Vedvik tilsettes i den utlyste stillingen som stipendiat. Siv Elén Årskog Vedvik tas opp på ph.d.-programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.
Utvalgsleder gis fullmakt til å oppnevne hovedveileder under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.»

17/16 Orienteringssaker

- Oversikt over midlertidig vitenskapelige ansatte (inkl. alle på ph.d.-programmet) pr. 18. 05. 2016 – *tatt til etterretning*
- Oversikt tilskuddsreiser/vit.ass/språkvask pr. 18.05.2016 – *tatt til etterretning*
- Oversikt over nylig bevilgede, innsendte og planlagte BOA-søknader – *tatt til etterretning*

18/16 Søknader om forskningsterminer 2017
Vedtak:
«*1. Forskningsutvalget legger til grunn at de undervisnings- og veiledningsmessige konsekvensens ved innvilgede forskningsterminer lar seg løse.*

2. Forskningsutvalget innstiller på at Gudrun Holgersen får innvilget forskningstermin for den omsøkte perioden i 2017.

3. Forskningsutvalget innstiller på at Henriette S. Aasen får innvilget forskningstermin for den omsøkte perioden i 2017/2018.

4. Forskningsutvalget innstiller på at Karl Harald Søvig får innvilget forskningstermin for den omsøkte perioden i 2016/2017.

5. Forskningsutvalget innstiller på at Terje Einarsen får innvilget forskningstermin for den omsøkte perioden i 2017.

6. Forskningsutvalget innstiller på at Ronny Gjendemsjø får innvilget forskningstermin for den omsøkte perioden i 2017.

7. Forskningsutvalget innstiller på at Erling Johannes Husabø får innvilget forskningstermin for den omsøkte perioden i 2017/2018.

8. Forskningsutvalget innstiller på at Jørn Øyrehagen Sunde får innvilget forskningstermin for den omsøkte perioden i 2017.»

19/16 Utlysning av rekrutteringsstillinger (muntlig orientering)
Uttalelse:
«Fakultetsstyret bes diskutere forholdstallet ph.d.-stipendiat versus postdoktor.»

20/16 Annuum til stipendiater – evaluering – til drøfting/høring/uttalelse
Uttalelse:
«*Forskningsutvalget er fornøyd med hvordan ordningen vedrørende annuum til stipendiater fungerer, og anbefaler videreføring.*»

21/16 Utkast til strategiplan – til drøfting/høring/uttalelse
Uttalelse:
FU vil fremheve tre forhold ved strategiplanen som etter FU sitt syn fortjener særlig oppmerksomhet i styrets diskusjon.

Planen identifiserer forskning inne marin forskning, forskning innen klima og energiomstilling samt forskning knyttet til store globale samfunnsutfordringer som kjerneområder fremover. Det legges i planen til grunn at dette skal være styrende for fakultetets prioriteringer. Miljøene ved fakultetet som kan sies å per i dag arbeide innenfor disse områdene er, noe avhengig av definisjon av særlig det siste, begrensede. Styret bør ta stilling til om satsing på disse området skal skje gjennom en omdisponering ved at en bygger ned eksisterende miljø for å bygge opp disse miljøene, eller om en med mildere virkemidler tar sikte på å stimulere eksisterende miljø til å så langt mulig orientere seg mot disse satsingsområdene.

Strategiplanen bør videre inneholde noe om hvordan en skal behandle tidligere satsinger som nå faller utenfor kjerneområde for de nye satsingsområdene. Blant annet fakultetets nye satsing mot skatterett og satsingen mot markedsrettet (BECCLE) må i betydelig grad vris for å gi et bidrag mot de nye satsingsområdene. Det samme gjelder fakultetets søknad om midler fra Bergen forskningsstiftelse knyttet til politi- og påtalerett. Uten slik vridning kan ikke forskningsdelen av planen forsvare at fakultetet videreführer satsingene. Også fakultetets store fagmiljø innen straffe- og menneskeretter synes per i dag i begrenset grad ha en orientering i den foreslåtte retning, og styret bør diskutere om det foreligger tilstrekkelig emnemessig potensial for vridning.

Det følger videre av planen at det skal arbeides for å skape fagmiljø i verdensklasse. Styret bør ta stilling til prosess rundt utpekelse av et eller flere slike miljø. For at dette skal lykkes bør valg av miljø være resultat av en betryggende prosess.

22/16 Opptak til ph.d.-programmet – offentlig sektor-ph.d.

Vedtak:

«Guri Lindblad tas opp på ph.d.-programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen.

Benn Folkvord oppnevnes som hovedveileder og Anders Mikelsen (Handelshøyskolen BI) oppnevnes som ekstern medveileder.»

Berte-Elen Konow
leder

Henning Simonsen
sekretær

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 14. juni kl. 09:15 – 10:15.
Møterom 546

Til stede:
Bjørnar Borvik (leder) (a)
Jan Ove Færstad – vara for Bjørn Henning Østenstad (a)
Anneken Sperr (a)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Vegard Fosso Smievoll (d)

Forfall: Bjørn Henning Østenstad (a), Jonas Jensen (b), Sandra Guderud (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 22. august 2016.

Sak 49/16	**Godkjenning av innkalling og dagsorden**
	Innkalling: Ingen merknader Dagsorden: Ingen merknader
Sak 50/16	**Orienteringssaker**
1	Protokoll fra SU 24. mai. Godkjent på sirkulasjon 26. mai. ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak a) JUS253-2-A Kommunalrett, JUS260-2-A Design- og patentrett og JUS256-2-B Skatterett II Tilleggslitteratur b) EXFAC Juridisk forprøve Vurderingsformer Redaksjonell endring Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no
Sak 51/16	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1 ***SU uttaler***	
	Vedtakssaker
Sak 52/16 **Vedtak**	Retningslinjer for godkjenning av sensorer og undervisere. Forslag til tilføyelse. Punkt 1 b i Retningslinjer for godkjenning av sensorer og undervisere gis følgende tilføyelse: I tillegg vil det samlede karakterbildet vurderes, særlig med henblikk på fordelingen av karakterer over tid og på aktuelle emner.
Sak 53/16 **Vedtak**	Publisering av undervisnings- og eksamensmateriell. Ref. SU-sak 33/16-4 fra 24. mai 2016. Forslag fra studieadministrasjonen. For eksamensoppgaver, sensorveiledninger, obligatoriske kursoppgaver og veiledninger til slike, vedtas publiseringsrutiner som angitt i matrisen. For øvrig undervisningsmateriell og eventuelt annet, vedtas en policy og tilråding som angitt i matrisen. Her er opphavspersonens rettigheter avgjørende, og vedkommende bestemmer om, hvor og hvordan publisering skal skje.
Sak 54/16 **Vedtak**	Sidetallsnorm. Ref. SU-sak 38/16 fra 24. mai 2016. Nytt forslag til vedtak. 1. Bestemmelsen om sidetallsnorm i Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen endres til: «Hovudlitteraturen skal ha eit omfang på mellom 30 og 60 tekstsider pr. studiepoeng.» 2. Det er ikke meningen at denne endringen i studieplanen skal åpne for en generell

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Telefon 55 58 95 00
Post@jurfa.uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55 58 95 00
Telefaks 55 58 95 10

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes plass 1, 5010 Bergen

og ugrunnet økning av hovedlitteraturen. Den nærmere fastlegging av omfanget på hovedlitteraturen skal skje med grunnlag i en vurdering av den samlete arbeidsbelastningen i emnet. Det skal videre tas hensyn til hvor i studiet emnet er plassert, sånn at hovedlitteraturen i emner som er plassert mot slutten av studiet normalt vil være mer omfattende enn emner tidlig i studiet.

3. Fakultetet går over til treårs-syklus for emneevaluering fra studieåret 2016/2017. Ved første gangs evaluering etter den nye syklusen skal det gjennomføres en bredspektret analyse av den samlete arbeidsbelastningen i emnet. En absolutt norm for sidetallsbegrensing av hovedlitteraturen er alene og i seg selv ikke tilstrekkelig for å sikre at arbeidsbelastningen i emnet er tilpasset antallet studiepoeng.

Avstemning: Studentrepresentanten stemte imot. De øvrige 4 stemte for.

Sak 55/16	JUS241 Strafferett Emnebeskrivelse: Læringsmål og litteratur. Forslag fra emneansvarlig. Merknad fra studieadministrasjonen.
Vedtak	Læringsmål og litteratur for JUS241 Strafferett vedtas som foreslått med virkning fra H16.
Sak 56/16	JUS111 Forvaltningsrett I Emneansvar.
Vedtak	Emneansvarlig Karl Harald Søvig er innvilget forskningstermin (fakultetsstyrevedtak 46/16 den 7. juni 2016) og Bjørn Henning Østenstad oppnevnes som emneansvarlig for JUS111 Forvaltningsrett I for studieåret 2016/2017.
Sak 57/16	Møtekalender Studieutvalget 2016/2017
Vedtak	Studiedekanen orienterte om at han vil være i permisjon i perioden 1/7 – 31/12 2016. Dekanen vil lede studieutvalget i perioden og forestå øvrige funksjoner som ellers forestås av studiedekanen. Deltakelse i Utdanningsutvalget er ikke avklart. Studieutvalgets møtekalender for 2016/2017 Alle møter berammet i 546, fra 09:15 – 11:30 Mandag 22. august Mandag 19. september Tirsdag 18. oktober Tirsdag 29. november Tirsdag 17. januar Tirsdag 28. februar Tirsdag 21. mars Tirsdag 25. april Tirsdag 23. mai Tirsdag 13. juni
Eventuelt	Christine Stoltz Olsvik orienterte etter et møte med EIA: Gamlebygget rehabiliteres utvendig til høsten; tak, vinduer og maling. Også portnerboligen omfattes. Oppstart uke 33, *etter kontinuasjonseksamen*. Eksamensdatoer «fredes», lesesalplasser utgår i perioder, det undersøkes med hensyn til erstatning hos HF/Sydnes. Sluttdato ikke avklart. Nærmere informasjon kommer.

Bjørnar Borvik
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 52/16

Retningslinjer for godkjenning av sensorer og undervisere

Punkt 1 i retningslinjene lyder slik:

1. Godkjenning av sensorer og undervisere
    a. Sensorer og undervisere godkjennes av pro-/visedekan for undervisning.
    b. For å bli godkjent kreves som utgangspunkt et vektet karaktersnitt på minst karakteren B, eventuelt karakteren 2.65.
    c. For å bli godkjent som sensor på spesialemner og eksamener på 1. – 4. studieår kreves det normalt minimum to års yrkes- og/eller undervisningserfaring.
    d. Spesialisering og personlig egnethet vektlegges også i vurderingen.
    e. Ansatte med førstestillingskompetanse i rettsvitenskap kan brukes som sensorer og undervisere uten godkjenning av pro-/visedekan for undervisning.

Saken her tar ikke sikte på å endre de vurderinger som gjøres eller grunnlaget for dem. Vi tar utelukkende sikte på å klargjøre for søkere hva som vil bli lagt til grunn for vurderingen. Bakgrunnen er tilfeller der kravet til karaktersnitt i og for seg har vært oppfylt, men der eksamenskarakterene *mot slutten av studiet* eller i *aktuelle emner* er såpass svake at det likevel ikke er ønskelig å gi søkeren en generell godkjenning som sensor eller underviser. Søkere har hatt en forventning om engasjement (på bakgrunn av karaktersnittet) og ønsker en begrunnelse for hvorfor de ikke godkjennes, selv om de formelle kravene er oppfylt.

Engasjement på timebasis er ikke tilsetting. (Etter forvaltningsloven er tilsettingssaker dessuten unntatt fra bestemmelsene om begrunnelse og klage (fvl. § 3 andre ledd).) Engasjementene er heller ikke enkeltvedtak. Det er altså ikke krav om begrunnelse og klage etter fvl.

Som tjenestekjøper er det likevel et poeng at vi forholder oss ryddig til dem vi samhandler med. Forventningen om transparens i prosessene gjør seg gjeldende også her. Dokumentene i saken er dessuten i utgangspunktet offentlige etter offl, unntaket i § 25 gjelder «tilsetjing eller forfremjing i offentleg teneste».

Konkret

I noen tilfeller der søkerne oppfyller karaktersnittet, ser vi likevel at de neppe vil være et optimalt valg blant søkerne. Det gjelder primært i to tilfeller:

- Der karakteren i det aktuelle faget eller de aktuelle fagene er blant de svakere i snittet
- Der karakteren har vist en synkende tendens mot slutten av studiet.

Det fins også andre tilfeller der en konkret vurdering tilsier at karaktersnittet alene ikke gir det avgjørende bildet av søkerens faglige kvalifikasjoner.

Da retningslinjene ble laget, anså vi at punkt d ville dekke behovene for slike vurderinger. Erfaringen viser likevel at det ikke er helt tilfredsstillende for de søkerne som ikke blir godkjent på tross av at de oppfyller karakterkravet etter ordlyden. Det er altså behov for en viss utbygging av bestemmelsen om karakterkrav, sånn at den tar opp i seg også de strekpunktene som er angitt over.

Forslaget går ut på at punkt b gis en tilføyelse – her i fet skrift:

For å bli godkjent kreves som utgangspunkt et vektet karaktersnitt på minst karakteren B, eventuelt karakteren 2.65. **I tillegg vil det samlede karakterbildet vurderes, særlig med henblikk på fordelingen av karakterer over tid og på aktuelle emner.**

Tilbake til sakslisten

Sak 53/16

Undervisnings- og eksamensmateriell: Spørsmål om publisering

Det vises til sak 33/16 – 4 i Studieutvalgets møte den 24. mai.

Fakultetet møter i flere sammenhenger spørsmål om publisering av ulike typer undervisnings- og eksamensmateriell. Spørsmålet har flere sider, og det er grunn til å ta stilling til det på generelt grunnlag.

Rettslig grunnlag[1]

Den alminnelige oppfatningen når det gjelder eksamensoppgaver og sensorveiledninger, er at denne typen materiale ikke er opphavsrettslig vernet på grunn av åvl. § 9, 1. ledd, 2. punktum: Eksamensoppgaver og sensorveiledninger er materiale som inngår som ledd i enkeltvedtak (karakterfastsettelse) overfor studentene. Dette er ikke helt ubestridelig, men det virker som det mest balanserte standpunktet.

Når det ellers gjelder undervisningsmateriale, er utgangspunktet at dette faller inn under lærerens opphavsrett med mindre en kan påvise avtalerettslig grunnlag for å overføre rettighetene til arbeidsgiver (eller andre), jf. at åndsverk faller inn under opphavsretten til den som har skapt åndsverket etter åndsverklovens kapittel 1.

Her er den alminnelige oppfatningen at forelesningsdisposisjoner og tilsvarende undervisningsmateriale kan være noe som arbeidsgiveren har en viss rett til å disponere over dersom læreren slutter ved institusjonen, rett og slett fordi institusjonen ikke kan gjøres så avhengig av én enkelt ansatt at en mister alt grunnlag for undervisning i en slik situasjon. Andre må altså kunne bygge videre på lærerens undervisningsopplegg.

På sikt er det kanskje mulig å argumentere på tilsvarende måte når det gjelder digitale opptak av forelesninger og andre videoopptak, men på det nåværende utviklingstrinnet i undervisningen må det antakelig mer sees som et supplement til den tradisjonelle undervisningen. Dermed er det mer enn tvilsomt om opphavsretten til denne typen materiale overføres til institusjonen.

Her er det også grunn til å merke seg spesialitetsprinsippet for avtaletolkning i åvl. § 39 som innebærer at uklare avtaler tolkes i opphavsmannens favør.

Kortversjonen er dermed at læreren kan motsette seg bruk og publisering av det meste av produsert undervisningsmateriale, bortsett fra at institusjonen må kunne bygge videre på undervisningsopplegget (uten nødvendigvis å kunne bruke det direkte). Dermed er det gjennomgående ikke grunnlag for å «tvinge» lærere til å publisere materiale og videopptak mot deres vilje, verken internt på fakultetet, ved UiB eller overfor allmenheten.

Materiale som omfattes

1. Eksamensoppgaver (etter at eksamen er avholdt)

---

[1] Dette avsnittet er skrevet av førsteamanuensis Knut Martin Tande.

Hovedregelen etter offl. er at dokumenter er åpne for innsyn, unntak må være hjemlet i offl. eller andre steder.
Om eksamensoppgaver heter det i § 26 at det kan gjøres unntak til eksamen er holdt – antitesen er at det deretter ikke kan gjøres unntak. Det vil si at **det må gis innsyn etter offl. i eksamensoppgaver etter at eksamen er holdt**.
Ingen andre publiseringer er påbudt eller forbudt, vi har heller ingen andre føringer lokalt eller sentralt.
Dette gjelder også kontinuasjonseksamen.

2. Sensorveiledninger (etter at sensuren er falt).
   Om sensorveiledninger heter det i universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 3: «Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelige for kandidatene etter at karakterer er fastsatt.» Det vil si at **det aktuelle kullet i alle fall må få det tilgjengelig, i praksis på det aktuelle emnet i MittUiB**.
   Sensorveiledninger vil ellers måtte regnes som «saksdokument» som etter offls hovedregel er åpent for innsyn. De er ikke omfattet av unntaket i § 26. Det er mulig de kan komme inn under unntaket i § 14, men det skal da foretas en vurdering etter merinnsynsprinsippet: «Organet bør gi innsyn dersom omsynet til offentleg innsyn veg tyngre enn behovet for unntak.» - jf. § 11. Etter dette vil vi fort ende med at **det må gis innsyn etter offl. i sensorveiledninger etter at sensuren har falt.**
   Ingen andre publiseringer er påbudt eller forbudt, vi har heller ingen andre føringer lokalt eller sentralt.
   Dette gjelder også kontinuasjonseksamen.
3. Skriftlig undervisningsmateriell
   3.1. Disposisjoner til forelesninger og lignende
   Rettet mot studenter – primært på det aktuelle emnet.
   Gjøres i praksis tilgjengelig i MittUiB. Spørsmålet er om det skal gjøres tilgjengelig
   3.1.1. for andre enn de som overværer den aktuelle undervisningen
   3.1.2. for andre UiB-studenter enn fakultetets
   3.1.3. for andre enn UiB-studenter
   3.1.4. for lengre tid enn «inneværende semester»
   Publisering/tilgjengelighet er ikke særskilt regulert utover at materialet er opphavsrettslig beskyttet.
   3.2. Veiledninger til oppgaver
   Rettet mot arbeidsgruppeledere og storgruppeledere.
   Gjøres tilgjengelig for dem i lukkede systemer.
   Publisering/tilgjengelighet er ikke særskilt regulert utover at materialet er opphavsrettslig beskyttet.
   3.3. Annet
4. Film- og lydfiler
   4.1. Opptak av undervisning
   Rettet mot studenter.
   Publisering/tilgjengelighet er ikke særskilt regulert utover at materialet er opphavsrettslig beskyttet. Her gjelder et særskilt vern i alle fall inntil videre, basert på avtaler gjort med undervisere i tilknytning til introduksjon av digitaliseringen av undervisningen.
   4.2. Instruksjonsfiler/annet

Typer publisering

A. Tilgang i MittUiB
    a. Bare de som er undervisnings- og/eller vurderingsmeldt til emnet
    b. Alle med UiB-konto

    (Dette er de to alternativene MittUiB gir.)
B. Ordinært innsyn etter offl.
C. Publisering på fakultetets nettsider

Eksamensoppgaver

De er altså underlagt ordinært innsyn etter offl. Dvs. at enhver som ber om det, får tilgang til dem etter eksamen.

Spørsmålet er om de også skal gjøres tilgjengelig i MittUiB i tillegg (for emnets studenter eller alle UiB-studenter), og eventuelt på fakultetets nettsider (for enhver). Det kan gjelde permanent eller for en bestemt periode. Tidsbegrensing har liten effekt, ettersom det vil være mulig å laste materialet ned mens det er tilgjengelig, og da har man det i alle fall.

Vi vet at studenter etterspør tidligere eksamensoppgaver. Det er ikke nødvendigvis heldig at de innretter studiene sine etter eksamensoppgavene. På den annen side: Godt utformete oppgaver kan være gode veiledere for studiene. Og: Studenter som virkelig ønsker gamle oppgaver, kan be om innsyn etter offl. Å gjøre dem allment tilgjengelig i MittUiB (for alle egne og UiBs studenter) vil likevel sende noen signaler om en «normalisering» av å bruke eksamensoppgaver i studiet.

Vi vet også at andre enheter – med studiemodeller nær vår – etterspør eksamensoppgavene våre. De kan også få dem ved hjelp av ordinær innsynsbegjæring etter offl. De har ikke tilgang i MittUiB, men de har selvsagt tilgang til åpne nettsider. Spørsmålet er om vi «tjener» noe på å ikke publisere eksamensoppgaver på åpne nettsider.

> Pr i dag er det Dokumentsenter1 som håndterer innsynsbegjæringer. De henvender seg selvsagt til oss for å få tak i materialet som etterspørres. Det er også en viss mulighet for at alle saker om innsyn flyttes fra Dokumentsenter1 til enhetene.

Alminnelige hensyn til transparens tilsier **publisering på åpne nettsider**. Det samme gjør hensynet til effektivitet: Å publisere dem åpent, ville representere en viss lette idet vi unngår å behandle forespørsler om innsyn. (I dag er det arkivet som behandler slike forespørsler.)

Vi legger til grunn at eksamensoppgaver ikke er opphavsrettslig beskyttet.

Sensorveiledninger

Sensorveiledningene skal altså være tilgjengelig *for studentene som har tatt den aktuelle eksamen umiddelbart etter at sensuren er falt*. Etter at klagefristen er ute, er det neppe grunn til at de skal være like umiddelbart tilgjengelig. Men også her vil det ha begrenset effekt å fjerne dem, ettersom de vil kunne lastes ned når de er tilgjengelig.

Et argument mot alminnelig tilgjengeliggjøring av sensorveiledninger som ofte trekkes fram, er at de er skrevet for *sensorene*, ikke for studentene. Det vil si at de klart nok underkommuniserer momenter som er «common knowledge» for sensorene, og følgelig feilkommuniserer til studenter som leser

sensorveiledningen som en «mønsterbesvarelse». Vi observerer en viss tilbøyelighet til å lese den sånn – jf. momenter fra klager over formelle feil ved sensuren.

Som vi har sett i innledningen, er sensorveiledninger åpne for innsyn etter offl. Alle som ønsker å se dem, vil kunne be om innsyn og må få dem. Vi registrerer en viss interesse fra institusjoner som tilbyr studier beslektet med våre. Dette trenger ikke være uheldig – det kan gjerne være uttrykk for et ønske om å samordne det faglige nivået. Et slikt formål vil fort kunne sammenfalle med våre egne kvalitetsbetraktninger.

Spørsmålet er om vi sender uheldige signaler om oppgaver og oppgaveskriving hvis vi gjør sensorveiledningene *alminnelig tilgjengelig* i MittUiB (for alle våre studenter eller for alle UiB-studenter), og/eller publiserer dem på åpne nettsider.

Som for eksamensoppgaver: Alminnelige hensyn til transparens tilsier **publisering på åpne nettsider**. Det samme gjør hensynet til effektivitet: Å publisere dem åpent, ville representere en viss lette idet vi unngår å behandle forespørsler om innsyn. Vi kan eventuelt utstyre dem med en standardtekst som opplyser om den spesifikke målgruppen de er skrevet for, og advarer mot å lese dem som «mønsterbesvarelse». Det bør også finnes en standardtekst som opplyser at ikke alle eksamener har sensorveiledning, for å unngå spørsmål etter slike som ikke fins. (I så tilfelle er det kritisk viktig at vi faktisk legger ut alle som fins!)

Vi legger til grunn at sensorveiledninger ikke er opphavsrettslig beskyttet.

Særlig om oppgaver og sensorveiledninger til kontinuasjonseksamen

Rammebetingelsene er ikke annerledes for kontinuasjonseksamen enn de var for ordinær eksamen. Vi vet at undervisere i noen tilfeller ikke ønsker kontinuasjons*eksamensoppgaver* publisert, ettersom de gjerne nyttes senere som utgangspunkt for andre typer oppgaver. Dette kan likevel ikke begrunne at oppgavene unntas fra innsyn etter offl. Når de først er tilgjengelig på denne måten, er det neppe noen grunn til ikke å publisere dem på samme måte som ordinære eksamensoppgaver.

For sensorveiledninger gjelder også det samme for kontinuasjonseksamen som for ordinær eksamen. Forskjellen oppstår idet det ikke alltid blir skrevet sensorveiledninger til kontinuasjonseksamen, siden det ofte bare er én kommisjon der, og det sentrale formålet med veiledningen faller bort. I praksis har vi altså sjelden sensorveiledninger til kontinuasjonseksamen, men hvis vi har det, skal de behandles på samme måte som sensorveiledninger til ordinær eksamen.

Skriftlig undervisningsmateriell

Disposisjoner og annet materiell til forelesninger o.l.

Etter offl § 2 er ikke undervisningsmateriell omfattet av offl. De gjelder – i motsetning til eksamensoppgaver og sensorveiledninger – ikke saker der vi «gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift».

Vi har en friere vurdering av hva vi ønsker å gjøre med undervisningsmaterialet. Denne vurderingen tilligger den enkelte vitenskapelige som har frambragt materialet. I punkt 1.4.2 i «Rettighetspolitikk ved Universitetet i Bergen»[2] fra 2009 vises det til Åndsverkslovens § 1 for en slik konklusjon. I kapittel 3 er

[2] http://www.uib.no/ledelsen/75377/rettighetspolitikk-ved-universitetet-i-bergen

dette nærmere behandlet: Universitetet må anses å ha rett til å nytte materialet i undervisningen – i praksis er det oftest opphavsmannen/-kvinnen selv som bruker det. Det skilles mellom materiale som er utviklet for *generell bruk* og det som er utviklet for *egen undervisning*. Det første vil universitetet som hovedregel kunne bruke også etter at vedkommende opphavsperson er sluttet – motsatt for det andre. Se også avsnittet Rettslig grunnlag over.

Her går vi ikke nærmere inn på dette, for eksempel berøres ikke vitenskapelige artikler til bruk i undervisningen. Slike forhold utredes av UiB sentralt og håndteres konkret av UB og litteraturkiosken og er ikke av interesse for formålet her. I enkelttilfeller der opphavspersonen ønsker å gjøre tilgjengelig upubliserte artikler e.l., er det den enkeltes avgjørelse og vedkommende må selv ta stilling til hvordan det skal gjøres tilgjengelig og for hvem.

Selv om den enkelte ansatte selvsagt bestemmer om, eventuelt hvor og hvordan, ordinært undervisningsmateriale skal publiseres, bør fakultetet kunne gi *råd og anbefalinger*. Hovedsakelig fordi den enkelte ikke alltid har et reflektert forhold til mediene, men også fordi det er ønskelig med en viss standardisering av modellen for publisering.

Slik vår studiemodell og våre kurser er, har vi betydelig gjenbruk av undervisningsmateriale. Det er pedagogiske og faglige argumenter både for å gjøre materialet *mye* tilgjengelig, og for å gjøre det *lite* tilgjengelig.

I alle fall må materialet gjøres ***tilgjengelig i MittUiB for studenter som er meldt til eksamen i det aktuelle kurset***. Vi har neppe lenger materiell som bare distribueres på papir. Dersom det er materiell som gjelder mer generelt, må det enten legges på hvert enkelt av de aktuelle kursene, eller gjøres tilgjengelig for alle UiB-studenter.

For materiell som er designet for et spesielt kurs, har vi også et hensyn til studenter på andre kurser som ønsker tilgang til annet undervisningsmateriell. De har ikke en rettighet som trumfer opphavspersonens rettigheter, men de representerer et argument opphavspersonen kan ønske å ta med i sin vurdering.

Det er neppe aktuelt å gjøre slikt materiale tilgjengelig på åpne nettsider (http://www.uib.no/jur). Da står vi med alternativet «alle UiB-studenter» hvis andre enn kursets egne skal ha tilgang. Alternativet med å legge materiale på alle andre kurs bør i praksis utelukkes.

Tidsaspektet er også et tema her: Hvor lenge skal materialet være tilgjengelig? Er det for eksempel relevant at en student på JUS123 Forvaltningsrett II ønsker fortsatt tilgang til det han/hun hadde tilgjengelig året før (eller før det igjen) på JUS111 Forvaltningsrett I? Det er utvilsomt opphavspersonen som bestemmer hvordan dette skal gjøres, spørsmålet er hvilken policy/tilråding fakultetet skal ha, og hva det kan/skal legges til rette for teknisk. I motsetning til MiSide, kan studenter i MittUiB ikke selv hente opp andre kurs, eventuelt gamle kurs, og melde seg inn i dem for å få tilgang på materiale som ligger der. Det innebærer at materiale som publiseres på et kurs, som hovedregel er tilgjengelig fra kurset lanseres (materialet publiseres) det aktuelle semesteret, til det stenger ved semesterslutt. Det kan settes spesifikke start- og stoppdatoer innenfor disse rammene. Det fins også tekniske muligheter for å holde et kurs «åpent» - det vil innebære at alle med UiB-konto har tilgang på det som publiseres der – også etter «utløpsdato». Dette vil neppe være en aktuell modell for vårt formål.

Det er ikke en vesensforskjell på skriftlig materiale og film- og lydfiler. På samme måte som vi eventuelt kan skille mellom ulike typer skriftlig materiale, kan vi skille mellom ulike typer formater/medier. To forhold er særegent for filmet materiale og lydfiler: De vil stort sett være noe mer etterspurt enn skriftlig materiale – også utenfor kurset det rettes mot. Og det ligger spesielle avtaler med den enkelte underviser til grunn for ordningen med rutinemessig filming av undervisningen. Det tilsier at fakultetet bør være svært restriktiv med å legge føringer i retning av «mer-publisering» av slike. Det gjelder selv om etterspørselen altså er stor. Her tilrås at slikt materiale gjøres tilgjengelig utelukkende for det aktuelle kursets studenter.

Kursoppgaver

Gode grunner taler for å forholde seg på samme måte til disse, som det som gjøres gjeldende for eksamensoppgaver. Kursoppgavene inngår på samme måte i grunnlaget for enkeltvedtak, og er underlagt innsynsrett etter offl. Det vil derfor ikke være aktuelt å anse dem som skjermet eller egnet til gjenbruk.

Andre oppgaver (arbeidsgruppeoppgaver, frivillige oppgaver) blir imidlertid å anse som annet undervisningsmateriell, ettersom de ikke danner grunnlag for enkeltvedtak.

Veiledninger til oppgaver

Veiledninger til retting/kommentering av kursoppgaver må med hensyn til offl. behandles som sensorveiledninger. Godkjenning/underkjenning av kursoppgaver er enkeltvedtak, og retteveiledningene knytter seg direkte og tett til disse sakene og vedtakene i dem. ***De vil altså være tilgjengelig ved innsynsbegjæring***.

Veiledninger til oppgaver som ikke er *eksamen*, reguleres imidlertid ikke av universitets- og høyskoleloven, og det er ikke påkrevet etter universitets- og høyskoleloven å gjøre dem kjent for studentene.

Avveiingen blir da om vi skal henvise interessen for slike til innsynsbegjæringer, eller gi samme tilråding som for sensorveiledninger. Erfaringen til nå er at vi svært sjelden får spørsmål etter retteveiledninger til kursoppgaver. Rådet er derfor at disse **inntil videre ikke publiseres** – det er en rent pragmatisk vurdering. Hvis det viser seg at etterspørselen endres, kan dette eventuelt revurderes og vi kan nytte samme modell som for sensorveiledninger.

Veiledninger til *arbeidsgruppeledere* – både veiledninger til oppgaver og eventuelt til andre deler av deres virke – vil være å betrakte som annet undervisningsmateriale med hensyn til rettstilstanden. Det kan imidlertid være gode grunner til å behandle disse annerledes enn det undervisningsmaterialet som er rettet mot *studentene*. Dette er en faglig vurdering som antakelig best kan gjøres generelt og felles for alle slike veiledninger. Det mest nærliggende er antakelig å ikke gjøre dette tilgjengelig utover den snevre kretsen av arbeidsgruppeledere det er rettet mot, dvs. verken på emnet i MittUiB eller i andre MittUiB-sider (og selvsagt ikke på åpne nettsider). Det er imidlertid den enkelte opphavsperson som råder over materialet, og kan velge å publisere dersom de ønsker det. Det må fortrinnsvis bli tale om unntakstilfeller som organiseres enkeltvis.

Konklusjon

Vi kan tenke oss en matrise der vi setter opp typer materiale og type publisering, og haker av for de arenaene som skal nyttes/ anbefales nyttet for ulike typer materiale. Her er et *forslag*:

	Mitt UiB		Ordinært innsyn etter offl.	Publisert på fakultetets nettsider
	Meldte i emnet	Alle UiB-studenter		
Eksamensoppgaver	JA	NEI	JA[3]	JA
Obligatoriske kursoppgaver	JA	NEI	JA[3]	NEI
Sensorveiledninger	JA	NEI	JA[3]	JA
Retteveiledninger til kursoppgaver	NEI	NEI	JA[3]	NEI
Skriftlig undervisningsmateriale, spesifikt pr kurs	JA	NEI	NEI	NEI
Skriftlig undervisningsmateriale, generelt	JA	JA[4]	NEI	NEI
Filmet undervisningsmateriale, spesifikt pr kurs	JA	NEI	NEI	NEI
Filmet undervisningsmateriale, generelt	JA	JA?[4]	NEI	NEI

Forslag

For eksamensoppgaver, sensorveiledninger, obligatoriske kursoppgaver og veiledninger til slike, vedtas publiseringsrutiner som angitt i matrisen over.

For øvrig undervisningsmateriell og eventuelt annet, vedtas en policy og tilråding som angitt i matrisen. Her er opphavspersonens rettigheter avgjørende, og vedkommende bestemmer om, hvor og hvordan publisering skal skje.

Tilbake til sakslisten

[3] Underlagt offl.

[4] Hensynet som begrunner et eventuelt «JA» her, er at det ellers vil være et stort arbeid å gjøre dette tilgjengelig på samtlige kurser – dvs for alle våre egne studenter. Det er heller ikke noen åpenbar grunn til å «skjerme» det fra andre grupper studenter ved UiB. Eksempel på materiale er «Krav til skriftlige arbeider på masterstudiet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen.» Det kan likevel være grunn til å velge en annen tilråding/hovedregel for filmet materiale.

Sak 54/16

Norm for sidetall pr studiepoeng i rettsstudiet i Bergen

Det vises til SU-sak 38/16 fra møtet 24. mai. Protokoll med saksnotat fins her:
http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/protokoll-su-20160524.pdf

I møtet kom det fram ulike synspunkter på forslaget, men ikke noe vesentlig nytt utover det som er dekket i notatet. SU fattet slikt vedtak i saken:

Studieutvalget ber om å få seg forelagt ny sak i juni, der synspunkter fra møtet er innarbeidet.

På dette grunnlaget er det utarbeidet et nytt **vedtaksforslag**, med henvisning til saksnotatet og diskusjonen i mai-møtet:

1. Bestemmelsen om sidetallsnorm i Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen endres til: «Hovudlitteraturen skal ha eit omfang på mellom 30 og 60 tekstsider pr. studiepoeng.»
2. Det er ikke meningen at denne endringen i studieplanen skal åpne for en generell og ugrunnet økning av hovedlitteraturen. Den nærmere fastlegging av omfanget på hovedlitteraturen skal skje med grunnlag i en vurdering av den samlete arbeidsbelastningen i emnet. Det skal videre tas hensyn til hvor i studiet emnet er plassert, sånn at hovedlitteraturen i emner som er plassert mot slutten av studiet normalt vil være mer omfattende enn emner tidlig i studiet.
3. Fakultetet går over til treårs-syklus for emneevaluering fra studieåret 2016/2017. Ved første gangs evaluering etter den nye syklusen skal det gjennomføres en bredspektret analyse av den samlete arbeidsbelastningen i emnet. En absolutt norm for sidetallsbegrensing av hovedlitteraturen er alene og i seg selv ikke tilstrekkelig for å sikre at arbeidsbelastningen i emnet er tilpasset antallet studiepoeng.

Tilbake til sakslisten

Sak 55/16

JUS241 Strafferett Emnebeskrivelse: Læringsmål og litteratur

Vi har mottatt fra de emneansvarlige, Erling Johannes Husabø og Jørn Jacobsen, forslag til endring i læringsmål og litteratur for JUS241 Strafferett med virkning fra H16.

Endringene i læringsmål er nært knyttet til endringen i litteraturen.

Boken foreligger ikke fra forlaget, men er ventet i tide til kursstart. Søkerne har redegjort for løsning hvis det viser seg at boken likevel ikke foreligger som planlagt:

> Til problematikken knytt til endringar i læringsmål/ny bok: Vi har tala med forlaget om problematikken, og forlaget har forståing for den. I samråd meiner vi at det til dømes vil vere ei adekvat løysing at – dersom det likevel skulle verte problem under trykkeprosessen – ei pdf-fil med dei første kapitla som studentane treng, verte gjort tilgjengeleg for dei. Til orientering så er språkvaskar og vårt korrekturarbeid no avslutta, og arbeidet med register og stikkordsregister er òg så godt som i mål. Prosessen er mao godt undervegs, og vi har ikkje støtt på noko som tyder på forseiningar så langt.

Studiedekanen anser at denne løsningen ivaretar studentenes sikkerhet for læremidler på en tilfredsstillende måte, og saken kan fremmes selv om boken ikke foreligger.

Bergen 26.05.2015

Det juridiske fakultet, UiB

v/ Studieutvalet

JUS 241 Strafferett – framlegg til endringar i litteratur og læringsmål

Læringsmåla og litteraturen på JUS241 vart i fjor vår endra i samband med at den nye straffelova skulle tre i kraft 1. oktober 2015. Den sentrale litteraturen vart då den førebelse utgåva av boka Frihet, forbrytelse og straff, ved Linda Gröning, Erling Johannes Husabø og Jørn Jacobsen (Fagbokforlaget 2015).

I byrjinga av august vil boka liggje føre i ein fullverdig versjon. Det er då naturleg at litteraturen på kurset vert endra til den nye utgåva. Då boka i hovudsak dekkjer inn dei emna som vert teke opp i kurset, ser vi det som tilstrekkeleg å nytte denne boka. To og eit halvt kapittel vert føreslått halde utanfor, og då vil hovudlitteraturen bli på ca 700-750 sider (eksakt sidetal har vi ikkje før forlaget er kome lenger i formatteringa av manuskriptet).

Det er samstundes lagt opp til at kurset skal byggje på aktiv kjeldebruk frå studentane, knytt til dei emna og straffeboda som vert framheva i læringsmåla. Både i førelesingane og særleg i seminara bil vi leggja stor vekt på at studenten orienterer seg i førearbeid og rettspraksis. Det inneber i seg sjølv ei stor lesemengd for studentane, noko som det bør takast omsyn til i omfanget av pensumlitteraturen.

Som støttelitteratur føreslår vi dei kapitla i Matningsdal si bok Norsk spesiell strafferett (annonsert ny utgåve sommaren 2016) som omtalar dei straffeboda som kurset særleg vil ta for seg. Som kjernelitteratur vil denne bli vesentleg for omfattande, sjølv med ei eventuell utviding av pensumomfanget. Dessutan vil mykje av stoffet, særleg det som gjeld straffelova sin allmenne del, overlappa med det som står i Frihet, forbrytelse og straff. Når vi ikkje set Matningsdal si bok som kjernelitteratur, er det òg fordi mykje av det som står i den boka også truleg vil ligge ute på www.rettsdata.no. Det bør då vere opp til den einskilde studenten korleis vedkommande vil arbeide med desse alternativa.

Vi føreslår også visse mindre endringar i læringsmåla. Desse vert føreslått for å tilpassa teksten betre til systematikken i den nye boka.

Vedlagt er vårt forslag til læringsmål (der endringane kjem fram i Word-fila) og litteratur frå og med haustsemesteret 2016. Vi legg også ved kopi av innhaldslista.

Med venleg helsing

Jørn Jacobsen

Erling Johannes Husabø

Læringsutbyte

Etter at kurset er gjennomført forventes studenten å ha følgende læringsutbytte:

Studenten skal ha *kunnskap* om

- strafferettens begrunnelser
- hovedtrekkene ved forholdet mellom strafferetten og statsforfatningsrett og folkerett, herunder menneskerettigheter
- de alminnelige vilkårene for straffansvar, slik som
    - krav om en kriminalisert gjerning, inkludert krav til forsett eller~~og~~ uaktsomhet, ~~og~~ reguleringen av medvirkning og forsøk og straffelovgivningens geografiske rekkevidde
    - rettferdiggjøringsgrunner, særlig~~lik som~~ nødverge og nødrett,
    - unnskyldningsgrunner, ~~slik som~~særlig utilregnelighet og rettsvillfarelse
    - Andre ~~regler av betydning~~grenser for straffansvaret, særlig prinsippene for hva som utgjør én eller flere ~~lik som sammenstøt av~~ forbrytelser
- tolkning og anvendelse av straffebud, med særlig vekt på reglene i straffeloven ~~2005~~ om:
    - Tortur (§§ 174-175)
    - Narkotikaovertredelser (§§ 231-232)
    - Voldslovbrudd mv. (§§ 271-282)
    - Vinningslovbrudd og lignende krenkelser av eiendomsretten (§§ 321-346)
    - Bedrageri (§§ 371-374)
- hovedtrekkene i reaksjonssystemet, reglene om idømmelse av den enkelte reaksjon og valget mellom reaksjonene samt utmåling av straff

Studenten skal ha *ferdigheter* til å kunne

- finne frem til relevante rettskilder ved tolkningen av strafferegler
- analysere, drøfte og ta standpunkt til strafferettslige spørsmål
- forklare straffelovgivningens oppbygning og særtrekkene ved strafferettslig metode
- forklare strafferettens plass i rettssystemet, særlig sammenhengen mellom strafferett og straffeprosess
- forklare forskjellige teorier om strafferettens begrunnelser

Studenten skal også ha utviklet *generell kompetanse* til å

- drøfte og argumentere på en måte som fremhever og tar stilling til moralske og rettspolitiske utfordringer ved bruk av offentlig tvang og sanksjoner
- forstå ulike former for samspill mellom generelle og spesielle regler og mellom vanlig lovgivning, konstitusjonelle og menneskerettslige normer

Læremiddelomtale

Vurderingsformer

Etter kurset avlegges 6 timers digital skoleeksamen. Informasjon om digital eksamen finnes her: http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#.

Eksamensspråk

Oppgaven: Norsk

Besvarelsen: Norsk/skandinavisk/engelsk

Tillatte hjelpemidler til eksamen

- Se § 3-5 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen: http://www.uib.no/jur/utdanning/reglement-og-prosedyrer/reglement-i-utdanningssaker-ved-det-juridiske-fakultet/utfyllende-regler-for-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergenhttp://www.uib.no/jur/utdanning/reglement-og-prosedyrer/reglement-i-utdanningssaker-ved-det-juridiske-fakultet/utfyllende-regler-for-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen

Tillatte hjelpemidler utover nevnte § 3-5

- Politiinstruksen
- Påtaleinstruksen
- Særtrykk av straffeloven av 1902
- Særtrykk av straffeloven av 2005
- Særtrykk av straffeprosessloven 1981
- Særtrykk av domstolloven 1915
- Særtrykk av tvisteloven 2005

Kjernelitteratur:

Linda Gröning, Erling Johannes Husabø og Jørn Jacobsen: Frihet, forbrytelse og straff: En systematisk fremstilling av norsk strafferett, Fagbokforlaget 2016, unntatt kap. 25, kap. 29.6-8 og kap. 32.

Støttelitteratur:

Magnus Matningsdal: Norsk spesiell strafferett. Fagbokforlaget 2016, kap. 3, 5-14, 28-40 og 43-44.

FRIHET, FORBRYTELSE OG STRAFF

Innholdsfortegnelse

1 Hva er strafferett? *2*

1.1 Introduksjon 2

1.2 Noen utviklingslinjer 3

1.3 Forbrytelse og straff 5

1.3.1 Begrepenes sentrale betydning 5

1.3.2 Formelle definisjoner 5

1.3.3 Materielle definisjoner 8

1.4 Strafferettens regler 10

1.4.1 Straffelovgivningen 10

1.4.2 Straffebudene 11

1.4.3 Straffelovens alminnelige del 13

1.4.4 Sammenhengen med andre rettsregler 15

1.5 Strafferettens institusjoner og aktører 17

1.5.1 Strafferettssystemet 17

1.5.2 Lovgivning 17

1.5.3 Etterforskning og påtale 18

1.5.4 Rettergang og dom 20

1.5.5 Straffegjennomføring 23

1.6 Strafferettsvitenskapens oppgaver 24

1.7 Bokens karakter og oppbygning 26

2 Hvorfor har vi strafferetten? *29*

2.1 Introduksjon 29

2.2 Spørsmålet om strafferettens begrunnelse 30

2.3 De sentrale posisjonene 32

2.4 Diskusjonene i norsk strafferettstenkning 37

2.5 En begrunnelse ut fra rettsordenens verdigrunnlag 42

2.5.1 Utgangspunktene for posisjonen 42

2.5.2 Respekten for enkeltmennesket som grunnpremiss 42

2.5.3 Strafferettens hovedfunksjon: å sikre individvern 44

2.5.4 Strafferettens forskjellige delfunksjoner – en oversikt 45

2.6 Fastlegging av handlingsnormer 46

2.6.1 Kriminaliseringens sentrale rolle 46
2.6.2 Individvern som orienteringspunkt for kriminalisering 47

2.7 Reaksjon på normbrudd 50
2.7.1 Reaksjon som en nødvendig oppgave 50
2.7.2 Straffen som respons: skyldprinsippet 50
2.7.3 Realisering av straffetrusselen gjennom strafferettssystemet 51

2.8 Strafferettens preventive funksjoner 52
2.8.1 Behovet for å påvirke fremtidige handlingsvalg 52
2.8.2 Strafferettens allmennpreventive funksjon 52
2.8.3 Strafferettens individualpreventive funksjon 54

2.9 Kriminalitetsforebygging utenfor strafferetten 56

2.10 Kunne vi avskaffet strafferetten? 56

3 Strafferettens konstitusjonelle rammer 58

3.1 Introduksjon 58

3.2 Oversikt over kravene til lovgivning, rettergang og dom 59

3.3 Betydningen av straffebegrepet 61

3.4 Kravet om lovhjemmel 63
3.4.1 Lovskravets begrunnelse og adressater 63
3.4.2 Krav om formelt lovgrunnlag 65
3.4.3 Krav til presisjon 68
3.4.4 Forbud mot analogi og sterkt utvidende tolkning 70

3.5 Forbudet mot tilbakevirkende lover 74
3.5.1 Tilbakevirkning til skade 74
3.5.2 Tilbakevirkning til gunst 77

3.6 Krav til strafferettens innhold 78
3.6.1 Utgangspunkt: respektere og sikre alles menneskerettigheter 78
3.6.2 Plikt til å kriminalisere og straffe 79
3.6.3 Skranker for hva som kan kriminaliseres 82
3.6.4 Forbud mot straff uten skyld 85
3.6.5 Skranker for straff og straffegjennomføring 86
3.6.6 Proporsjonalitet mellom forbrytelse og straff 88

4 Strafferettens internasjonalisering 90

4.1 Introduksjon 90

4.2 Forholdet mellom norsk strafferett og folkeretten 91

4.3 Den internasjonale strafferetten 93
4.3.1 Utviklingen innenfor folkeretten 93
4.3.2 Innflytelsen på norsk strafferett 95

4.4 Transnasjonal strafferett 96
4.4.1 Utviklingen innenfor folkeretten 96
4.4.2 Innflytelsen på norsk strafferett 98

4.5 EU-strafferetten 101
4.5.1 Utviklingen innenfor EU-retten 101
4.5.2 Innflytelsen på norsk strafferett 103
4.6 Utfordringer for norsk strafferett 105
5 Generelt om kriminaliserte gjerninger 110
5.1 Introduksjon 110
5.2 Det faktiske grunnlag for vurderingen 111
5.3 Handling, gjerning og gjerningsbeskrivelse 111
5.4 Ulike delemner knyttet til vilkåret om en kriminalisert gjerning 116
5.5 Sammenhengen mellom emnene i del II: Et eksempel 120
6 Gjerningsbeskrivelser – tolking og forståelse 122
6.1 Introduksjon 122
6.2 Hovedperspektiver ved tolking av gjerningsbeskrivelser 123
6.2.1 Ordlydstolking 123
6.2.2 Systematisk tolking 125
6.2.3 Formålsrettet tolking 127
6.3 Det vernede rettsgodet 129
6.4 Innvirkningen på det aktuelle rettsgodet 133
6.4.1 Presentasjon av klassifiseringen 133
6.4.2 Skadestraffebud 134
6.4.3 Farestraffebud 135
6.4.4 Straffebud uten konsekvenselement 136
6.4.5 Sammensatte straffebud 137
6.5 Andre typer gjerningselementer 139
6.5.1 Generell oversikt 139
6.5.2 Gjerningspersonen 141
6.5.3 Gjerningsobjektet 142
6.5.4 Konteksten 144
6.5.5 Handlemåten 145
6.5.6 Kunnskapselementer 146
6.5.7 Uttrykkelige rettsstridselementer 148
6.6 Presisering av ubestemthet i gjerningsbeskrivelsen 151
6.6.1 Om ubestemthet som tolkingsutfordring 151
6.6.2 Skyldprinsippet som tolkingsmoment 152
6.6.3 Effektivitet som tolkingsmoment 154
6.6.4 Tvil i favør av tiltalte? 156
7 Årsaks- og farekrav 158
7.1 Introduksjon 158
7.2 Årsakskrav i straffeloven 159
7.3 Hva innebærer et årsakskrav? 162

7.3.1 Utgangspunkt 162
7.3.2 Betingelseslæren og kritikken av den 163
7.3.3 Fokus på det faktiske hendelsesforløpet 165
7.3.4 Nærmere om ulike former for årsakssammenheng 165
7.3.5 Årsakskravets startpunkt (den forutgående handling) og endepunkt 170
7.3.6 Adekvanskravet 172

7.4 Farekrav i straffeloven 174

7.5 Hva innebærer et farekrav? 176
7.5.1 Utgangspunkt 176
7.5.2 Konkret og abstrakt fare 178
7.5.3 Nærmere om graden av mulighet for skade 180
7.5.4 Krav til den forutgående handlingen 183
7.5.5 Krav til hvem eller hva faren skal rette seg mot 183

8 Særlige rettsstridsvurderinger 185

8.1 Introduksjon 185

8.2 Rettsstridsbegrepet 185

8.3 Generelle utgangspunkter om innskrenkende tolking 190
8.3.1 Innskrenkende tolkning begrenser den kriminaliserte gjerning 190
8.3.2 Hovedregelen er at straffebud ikke tolkes innskrenkende 192
8.3.3 Handlingen fremstår som normal 194
8.3.4 Handlingen er vernet av menneskerettsbestemmelser 197
8.3.5 Handlingen er rettet mot personen selv 199

8.4 Krav om uakseptabel risiko 200
8.4.1 Generelle utgangspunkt 200
8.4.2 Når foreligger det en uakseptabel risiko? 202
8.4.3 Nærmere om handlinger der rettsgodet allerede er i fare 205

8.5 Samtykkets betydning for rettsstridsvurderingen 205
8.5.1 Generelle utgangspunkt 205
8.5.2 Samspillet mellom samtykke og andre rettsstridsvurderinger 206
8.5.3 Samtykke-elementer i gjerningsbeskrivelsene 208
8.5.4 Nærmere vurderinger av samtykkets relevans 209
8.5.5 Krav til et virksomt samtykke 214
8.5.6 Tilbakekall og annet bortfall av et samtykke 217

9 Forsettskravet 219

9.1 Introduksjon 219

9.2 Bakgrunn og begrunnelse 221

9.3 Forsettsbegrepet 223

9.4 Forsettskravets nærmere innhold 226
9.4.1 Oversikt over forsettsformene 226
9.4.2 Hensiktsforsett 227
9.4.3 Visshets- og sannsynlighetsforsett 229
9.4.4 Eventuelt forsett (dolus eventualis) 233

9.4.5 Bevis for forsett 237

9.5 Dekningsprinsippet og dets modifikasjoner 238

9.5.1 Generelt om dekningsprinsippet 238
9.5.2 Forlengede forsettskrav 242
9.5.3 Gjerningselementer som er unntatt fra forsettskravet 242

9.6 Fingering av forsett ved selvforskyldt rus 244

9.6.1 Utgangspunkt 244
9.6.2 Vilkår for fingering av forsett 246
9.6.3 Bør forsett kunne fingeres? 249

9.7 Grensedragningen mellom faktisk uvitenhet og rettsuvitenhet 250

9.7.1 Om problemet og løsningen på det etter straffeloven 1902 250
9.7.2 Faktisk uvitenhet og rettsuvitenhet i straffeloven 2005 252
9.7.3 Hvilken bestemmelse skal anvendes i det enkelte tilfellet? 254

10 Uaktsomhetsansvar 256

10.1 Introduksjon 256

10.2 Bakgrunn og begrunnelse 259

10.3 Forsvarlighetsvurderingen 262

10.3.1 Utgangspunkt 262
10.3.2 Rolleforventningen som startpunkt 264
10.3.3 Momenter i forsvarlighetsvurderingen 267
10.3.4 Er uaktsomhetsnormen relativ? 271

10.4 Kunnskapselementet: Bevisst og ubevisst uaktsomhet 273

10.4.1 Kunnskapskravet gjør seg også gjeldende ved uaktsomhet 273
10.4.2 Bevisst og ubevisst uaktsomhet 274
10.4.3 Nærmere om bebreidelsen for avviket fra forsvarlig opptreden 276

10.5 Dekningsprinsippet ved uaktsomhetsansvar 279

10.6 Uaktsomhetsansvar og rettsuvitenhet 280

10.7 Straffansvar for grov uaktsomme handlinger 280

11 Unnlatelsesansvar 283

11.1 Introduksjon 283

11.2 Bakgrunn og begrunnelse 284

11.2.1 Noen klassiske problemstillinger 284
11.2.2 Noen hovedlinjer i norsk strafferettsteori 285
11.2.3 Vår innfallsvinkel 287

11.3 Det generelle hjemmelskravet: Når er ordlyden vid nok? 290

11.3.1 Utgangspunkt 290
11.3.2 Rene unnlatelsesstraffebud 291
11.3.3 Andre straffebud som kan ramme unnlatelser 293

11.4 Årsakskravet: Hindringssammenheng 294

11.5 Tilknytningskravet 297

11.5.1 Utgangspunkt 297
11.5.2 Særlig tilknytning til den eller det som straffebudet verner....297
11.5.3 Særlig tilknytning til faresituasjonen....301

11.6 Den særlige rettsstridsvurderingen: Rimelig å kreve aktiv handling? 307

11.7 Særlig om forsettskravet 310

11.8 Unnlatelser som grunnlag for uaktsomhetsansvar.... 311

12 Medvirkningsansvar....313

12.1 Introduksjon 313

12.2 Bakgrunn og begrunnelse.... 314
12.2.1 To hovedmodeller for medvirkningsansvar 314
12.2.2 Straffeloven 1902 og straffeloven 2005....316
12.2.3 Hvordan kan medvirkningsansvaret begrunnes?....317

12.3 Sondringen mellom hovedgjerning(er) og medvirkning.... 318
12.3.1 Betydningen av sondringen....318
12.3.2 Hva er «overtredelsen» i straffeloven § 15....319
12.3.3 Straffebud som gjør forskjell på hovedgjerning og medvirkning....322

12.4 Grunnkrav til medvirkningsansvar 323
12.4.1 Innledning....323
12.4.2 Årsakskravet: medvirkende årsaksforhold....324
12.4.3 Rettsstridskravet 327
12.4.4 Forsettskravet....329

12.5 Fysisk medvirkning 332
12.5.1 Utgangspunkt 332
12.5.2 Medvirkning knyttet til middelet for forbrytelsen....332
12.5.3 Medvirkning knyttet til stedet for forbrytelsen 333
12.5.4 Medvirkning knyttet til gjerningssubjektet....334
12.5.5 Medvirkning knyttet til gjerningsobjektet 335

12.6 Psykisk medvirkning 336
12.6.1 Utgangspunkt 336
12.6.2 Medvirkning ved ordre, oppfordring eller oppmuntring 338
12.6.3 Medvirkning ved råd og informasjon 339
12.6.4 Medvirkning gjennom avtale om forbrytelse....340
12.6.5 Er det nok å være til stede?....341

12.7 Passiv medvirkning.... 342

12.8 Uaktsom medvirkning 343

12.9 Prinsippet om en selvstendig vurdering av hver deltaker 345

13 Forsøksansvar....347

13.1 Introduksjon 347

13.2 Bakgrunn og begrunnelse.... 349
13.2.1 «Subjektiv» eller «objektiv» forsøkslære?....349
13.2.2 Fra kriminalloven 1842 til straffeloven 2005 350

13.2.3 Hvordan kan forsøksansvaret nærmere begrunnes? ... 352

13.3 Forsøkets øvre grense: Fullbyrdet forbrytelse ... 355

13.4 Kravet om fullbyrdelsesforsett ... 356

13.5 Forsøkets nedre grense: Nærhet til fullbyrdelsen ... 358

13.5.1 Utgangspunkt ... 358
13.5.2 Diskusjonen om «objektive» og «subjektive» momenter ... 359
13.5.3 Vurderingsgrunnlaget: Det som er gjort og det som gjenstår ... 361
13.5.4 Vurderingskriteriene ... 362

13.6 Utjenlige forsøk ... 370

13.7 Straffebud som rammer forsøk direkte ... 372

13.8 Forsøk på medvirkning ... 374

13.9 Særlige straffebud som rammer forberedelser ... 377

14 Straffelovgivningens geografiske rekkevidde ... 382

14.1 Introduksjon ... 382

14.2 Geografiske begrensninger i gjerningsbeskrivelsen ... 384

14.3 Lokalisering av gjerningen ... 385

14.4 Territorial jurisdiksjon og flaggstatsjurisdiksjon ... 389

14.5 Eksterritorial jurisdiksjon ... 391

14.5.1 Utgangspunkt ... 391
14.5.2 Hovedregelen om dobbel straffbarhet ... 392
14.5.3 Universalprinsippet ... 393
14.5.4 Det aktive personalprinsippet ... 395
14.5.5 Statsvernprinsippet og det passive personalprinsippet ... 397
14.5.6 Traktatregulert jurisdiksjon for øvrig ... 397

15 Generelt om rettferdiggjøringsgrunner ... 400

15.1 Introduksjon ... 400

15.2 Rettferdiggjøringsgrunnene som ansvarskategori ... 400

15.3 Oversikt over ulike typer rettferdiggjøringsgrunner ... 404

15.3.1 Utgangspunkt ... 404
15.3.2 Generelle rettferdiggjøringsgrunner ... 404
15.3.3 Spesielle rettferdiggjøringsgrunner ... 405

15.4 Ulike begrunnelser: vern mot fare og vern mot rettsbrudd ... 407

15.5 Særlig om lovlige krigshandlinger ... 409

15.6 Betydningen av faktisk uvitenhet ... 410

16 Nødrett ... 412

16.1 Introduksjon ... 412

16.2 Situasjonskravet ... 414

16.2.1 Vernede interesser 414
16.2.2 Fare for skade 415

16.3 Formålskravet 418

16.4 Subsidaritetskravet 419

16.5 Proporsjonalitetskravet 421
16.5.1 Generelle utgangspunkter 421
16.5.2 Ulike elementer i interessavveiningen 422
16.5.3 Kravet til interesseovervekt 424
16.5.4 Noen typiske interessekonflikter 426
16.5.5 Respekt for «rettsordenens spilleregler» 428
16.5.6 Respekt for menneskeverdet 432

16.6 Særlig om motstridende interesser på «samme hånd» 434

17 Nødverge 437

17.1 Introduksjon 437

17.2 Situasjonskravet 438
17.2.1 Vernede interesser 438
17.2.2 Ulovlig angrep 439
17.2.3 Nærmere om angrepets aktualitet 442

17.3 Formålskravet 444

17.4 Subsidaritetskravet 446

17.5 Proporsjonalitetskravet 448
17.5.1 Generelle utgangspunkter 448
17.5.2 Ulike elementer i interesseavveiningen 449
17.5.3 Noen typiske nødvergetilfeller 451

17.6 Nødverge mot offentlige tjenestehandlinger 455

17.7 Lovlig pågripelse mv. 457

18 Selvtekt 460

18.1 Introduksjon 460

18.2 Situasjonskravet 461

18.3 Formålskravet 462

18.4 Rimelighetskravet 463

18.5 Særlige vilkår for bruk av fysisk makt 465

19 Generelt om unnskyldningsgrunner 468

19.1 Introduksjon 468

19.2 Unnskyldningsgrunner som ansvarskategori 468

19.3 Oversikt over ulike typer unnskyldningsgrunner 471
19.3.1 Generelle unnskyldningsgrunner 471
19.3.2 Spesielle unnskyldningsgrunner 472

20 Utilregnelighet ... 474

20.1 Introduksjon ... 474

20.2 Bakgrunn og begrunnelse ... 475
20.2.1 Hvorfor bør vi ha utilregnelighetsregler? ... 475
20.2.2 Hvordan bør utilregnelighetsreglene utformes? ... 477

20.3 Gjeldende utilregnelighetsregler: utgangspunkt ... 478

20.4 Kriminell lavalder ... 481
20.4.1 Generelt om lav alder som unnskyldningsgrunn ... 481
20.4.2 Straffelovens aldersgrense på 15 år ... 482

20.5 Psykose ... 483
20.5.1 Generelt om psykisk sykdom som unnskyldningsgrunn ... 483
20.5.2 Straffelovens psykosevilkår ... 484
20.5.3 Kritikk og endringsforslag ... 486

20.6 Sterk bevissthetsforstyrrelse ... 487
20.6.1 Generelt om bevissthetsforstyrrelse som unnskyldningsgrunn ... 487
20.6.2 Straffelovens vilkår om «sterk bevissthetsforstyrrelse» ... 488

20.7 Høygradig psykisk utviklingshemming ... 490
20.7.1 Generelt om psykisk utviklingshemming som unnskyldningsgrunn ... 490
20.7.2 Straffelovens vilkår «psykisk utviklingshemmet i høy grad» ... 491

20.8 Særlig om rus og utilregnelighet ... 492
20.8.1 Rekkevidden av § 20 andre ledd ... 492
20.8.2 Vilkår for at den rusutløse tilstanden ikke skal unnskylde ... 493
20.8.3 Noen kritiske bemerkninger ... 494

21 Rettsuvitenhet ... 496

21.1 Introduksjon ... 496

21.2 Bakgrunn og begrunnelse ... 497

21.3 Når foreligger en rettsuvitenhet ... 501
21.3.1 Utgangspunktet: «uvitenhet om rettsregler» ... 501
21.3.2 Uvitenhet om at «handlingen er ulovlig» ... 503

21.4 Aktsomhetskravet ... 506
21.4.1 Utgangspunkt ... 506
21.4.2 Aktsomhetsterskelen ... 507
21.4.3 Forhold ved den aktuelle rettslige reguleringen ... 510
21.4.4 Gjerningspersonens opptreden ... 512
21.4.5 Gjerningspersonens stilling og personlige forutsetninger ... 515

22 Noen andre unnskyldningsgrunner ... 518

22.1 Introduksjon ... 518

22.2 Overskridelse av nødrett, nødverge og selvtekt ... 518

22.3 Provokasjon ... 521

22.4 Jevnbyrdighet i alder og utvikling ved seksualforbrytelser ... 525

23 Generelt om andre grenser for straffansvar 529

24 Særlige frifinnelsesgrunner 531

24.1 Introduksjon 531

24.2 Sprøyterom for heroinavhengige 532

24.3 Ulovlig handlingsprovokasjon fra politiet 533

24.4 Skjult handlingsprovokasjon fra private 538

24.5 Retorsjon 539

24.6 Tilbaketreden fra forsøk 541

24.6.1 Utgangspunkt 541
24.6.2 Begrunnelsen for regelen 541
24.6.3 Tilbaketreden fra ufullendt forsøk 543
24.6.4 Tilbaketreden fra fullendt forsøk 544
24.6.5 Tilbaketreden fra forsøk på medvirkning 546
24.6.6 Tilbaketreden fra forberedelseshandlinger? 548

24.7 Forebygging eller gjenoppretting av skade 549

25 Foreldelse av straffansvar 551

25.1 Utgangspunkt 551

25.2 Hvilke straffbare handlinger kan foreldes? 552

25.3 Foreldelsesfristen 553

25.4 Startpunktet for foreldelsesfristen 554

25.5 Avbrytelse av foreldelsesfristen 555

26 Én eller flere forbrytelser? 557

26.1 Introduksjon 557

26.2 Prinsipielle utgangspunkter 560

26.3 Videre tilnærming til problemstillingen 563

26.3.1 Utgangspunkt 563
26.3.2 Den tradisjonelle læren om «ideal- og realkonkurrens» 563
26.3.3 Vår infallsvinkel 566

26.4 Bruk av ett eller flere straffebud? 567

26.4.1 Hva er ett «straffebud»? 567
26.4.2 Avklaring fra lovgiver 568
26.4.3 Full dekning av de krenkede rettsgodene 569
26.4.4 Full dekning av de ulike krenkelsesmåtene 571
26.4.5 Særlig om straffebud i spesiallovgivningen 573

26.5 Ett eller flere brudd på samme straffebud? 575

26.5.1 Utgangspunkt 575
26.5.2 Krenkelser av ett straffebud overfor flere rettsgodebærere 575
26.5.3 Særlig om «fortsatt forbrytelse» 578

26.5.4 Særlig om straffebud med separate alternativer i handlenormen 582

26.6 Feiltreff 583

27 Generelt om strafferettens reaksjonssystem 587

27.1 Introduksjon 587

27.2 Skyldprinsippet som reaksjonslærens bærende idé 587

27.3 Avveiningen mellom de ulike frihetssfærene 589

27.4 Forholdet mellom lovgiver, domstol og forvaltning i reaksjonssystemet 590

27.5 Den videre systematikken i del VI 592

28 Straffeformene 593

28.1 Introduksjon 593

28.2 Straffeformenes begrunnelse 593

28.3 Fengsel 596

28.3.1 Fengselets historie 596
28.3.2 Fengselsstraffen i dag 598
28.3.3 Fengselsstraff etter gjeldende rett 599
28.3.4 Fullbyrdingsutsettelse (betinget fengsel) 600

28.4 Forvaring 603

28.4.1 En tidsubestemt frihetsstraff for farlige gjerningspersoner 603
28.4.2 Vilkår for forvaring ved alvorlige lovbrudd 604
28.4.3 Vilkår for forvaring ved mindre alvorlige lovbrudd 608
28.4.4 Forvaringens tidsrammer og minstetid 609

28.5 Samfunnsstraff 610

28.5.1 Straff som gjennomføres i samfunnet 610
28.5.2 Vilkår for å idømme samfunnsstraff 611
28.5.3 Timetall, gjennomføringstid og subsidiær fengselsstraff 614

28.6 Ungdomsstraff 616

28.6.1 En ny reaksjon for unge lovbrytere 616
28.6.2 Nærmere om reaksjonens innhold 616
28.6.3 Vilkår for ileggelse av ungdomsstraff 617
28.6.4 Gjennomføringstid og subsidiær fengselsstraff 619

28.7 Bot 620

28.8 Rettighetstap 621

28.8.1 En preventivt begrunnet inndragelse av rettigheter 621
28.8.2 Tap av retten til å ha en stilling eller utøve en virksomhet 622
28.8.3 Forbud mot kontakt 624
28.8.4 Varighet av rettighetstapet mm. 624

29 Andre strafferettslige reaksjoner 626

29.1 Introduksjon 626

29.2 Hva skal regnes som strafferettslige reaksjoner? 626

29.3 Påtaleunnlatelse **628**

29.4 Overføring til konfliktråd **629**

29.5 Straffutmålingsutsettelse og straffutmålingsfrafall **630**

29.6 Inndragning **632**
29.6.1 Utgangspunkt 632
29.6.2 Inndragning av utbytte 633
29.6.3 Utvidet inndragning 634
29.6.4 Andre former for inndragning 635

29.7 Tap av rett til å føre motorvogn **636**

29.8 Særreaksjoner mot utilregnelige **638**
29.8.1 Reaksjoner i strafferettens periferi 638
29.8.2 Dom på overføring til tvungent psykisk helsevern 639
29.8.3 Særlig om overføring fra psykisk helsevern til fengsel 642
29.8.4 Dom på tvungen omsorg 643
29.8.5 Opphør av reaksjonene 643

30 Strafferammene ***645***

30.1 Introduksjon **645**

30.2 Den ordinære strafferammen **647**
30.2.1 Den øvre ordinære strafferammen 647
30.2.2 Den nedre ordinære strafferammen 649

30.3 Straffebud med gradsinndelt strafferamme **650**

30.4 Alminnelige bestemmelser som skjerper strafferammen **651**
30.4.1 Oversikt 651
30.4.2 Pådømmelse av flere forbrytelser 652
30.4.3 Gjentagelse 653
30.4.4 Organisert kriminalitet 657

30.5 Alminnelige bestemmelser som senker strafferammen **661**

31 Straffutmålingen ***664***

31.1 Introduksjon **664**

31.2 Generelt om Høyesteretts straffutmålingspraksis **665**
31.2.1 Høyesterett som straffutmålingsdomstol 665
31.2.2 Høyesteretts fremgangsmåte i straffutmålingen 667

31.3 Premisser i lovgivningen **669**
31.3.1 Premisser i straffebudene 669
31.3.2 Alminnelige bestemmelser 672

31.4 Klanderhensyn som styrende moment i straffutmålingen **673**
31.4.1 Klander og «straffverdighet» 673
31.4.2 Kravet om forholdsmessighet mellom skyld og straff 674
31.4.3 De nærmere momentene i klandervurderingen 676
31.4.4 Gjentagelse som skjerpende moment – «forstraffer» 681

31.5 Prevensjonshensyn 682
31.5.1 Allmennpreventive hensyn 682
31.5.2 Individualpreventive hensyn 684
31.6 Etterfølgende omstendigheter 685
31.7 Et eksempel fra Høyesteretts praksis 688
31.8 Særlig om straffutmåling ved flere forbrytelser 690
32 Straffegjennomføringen 692
32.1 Introduksjon 692
32.2 Straffegjennomføringens kobling til strafferetten 693
32.3 Prinsipielle utgangspunkt 694
32.4 Gjennomføring av fengselsstraff: sentrale regelverk 695
32.5 Straffegjennomføringens rammebetingelse: fengselsstraff som frihetsberøvelse. 697
32.6 Straffegjennomføringens formål og innhold 698
32.6.1 De styrende prinsippene 698
32.6.2 Straffegjennomføringens formål 699
32.6.3 Straffegjennomføringens innhold 701
32.7 Fra innsettelse til løslatelse 703
32.7.1 Innsettelse i fengsel 703
32.7.2 Gjennomføring utenfor fengsel 705
32.7.3 Former for soningsprogresjon 707
32.7.4 Særlig om prøveløslatelse 709
32.8 Nærmere om innholdet i fengselsstraffen 710
32.8.1 Betydningen av fengselsideologi 710
32.8.2 Rammene for de innsattes tilværelse 711
32.8.3 Bruken av kontrolltiltak- og styringsmidler 714
32.9 Særtrekk ved gjennomføring av forvaring 718
32.9.1 Forvaringens særlige innhold 718
32.9.2 Prøveløslatelse fra forvaring 719
33 Straff for foretak 723
33.1 Introduksjon 723
33.2 Bakgrunn og begrunnelse 724
33.3 Straffesubjektet: Hva er et «foretak»? 727
33.4 Kravet om at «et straffebud er overtrådt» 729
33.4.1 Utgangspunkt 729
33.4.2 Straffebud som kan gi grunnlag for foretaksstraff 729
33.4.3 Rekkevidden av de ulike ansvarsvilkårene 730
33.5 Vilkåret om at noen handlet «på vegne av» foretaket 734
33.5.1 Utgangspunkt 734
33.5.2 Personell tilknytning 734

33.5.3 Funksjonell tilknytning 735
33.5.4 Konsernforhold 737
33.5.5 Organisasjonsendringer i etterkant av handlingen 738

33.6 Kreves det feil i foretaket og dets ledelse? 739

33.7 Kan-skjønnet 740
33.7.1 Skjønnsmessig helhetsvurdering 740
33.7.2 Nærmere om de relevante momentene 742

33.8 Kort om straffereaksjonen 746

Tilbake til sakslisten

Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet

Stipendiatstillingar ved Det juridiske fakultet

Ved Det juridiske fakultet er det to (2) ledige stipendiatstillingar. Ei av stillingane er særleg øyremerkt for prosjekt innanfor fagområda:

- Skatterett/ kontraktsrett/ formuerett (1 stilling)

Avhandlingstemaet innanfor den opne stipendiatstillinga må knytte seg til obligatoriske fag eller sentrale spesialfag ved masterstudiet i rettsvitskap ved UiB.

Dersom det ikkje melder seg kvalifiserte søkjarar til den øyremerkte stillinga, vil det likevel bli vurdert å tilsette to stipendiatar.

Normal åremålsperiode for stillinga er fire år med 25 prosent pliktarbeid. Åremålsperiode utan pliktarbeid kan vurderast.

Kvalifikasjonar og eigenskapar

- Du må ha mastergrad i rettsvitskap eller tilsvarande juridisk utdanning. Det er ein føresetnad at du har levert masteroppgåva innan søknadsfristen, og at mastergraden er oppnådd før tilsetjing kan skje.
- Du må gjennom karakternivå eller skriftlege arbeid ha vist eit høgt fagleg nivå, som kvalifiserer for rettsvitskapleg arbeid.
- Du må kunne arbeide sjølvstendig og strukturert og ha gode samarbeidsevner.

Om stipendiatstillinga
Administrasjons- og undervisningsspråket på fakultetet sitt doktorgradsprogram er til vanleg norsk. Eventuell undervisning skal kunne gjennomførast innanfor dei obligatoriske faga i masterstudiet i rettsvitskap ved UiB.

Prosjektskildringa bør vere på ca. 10 sider, og ho skal innehalde ein plan for gjennomføringa av prosjektet og forskerutdanninga.

Om forskarutdanninga:
I tillegg til å fylle det generelle kravet for tilsetjing, må søkjarane fylle kravet for opptak på fakultetet sitt ph.d.-program.

Du må fylle ut skjema for opptak på ph.d.-programmet. Skjema kan du hente på denne nettsida:
http://www.uib.no/phd/74164/s%c3%b8ke-om-opptak-til-phd-utdanning.

Vi kan tilby:

- Eit godt og fagleg utfordrande arbeidsmiljø
- Løn etter lønssteg 52 /57 (kode 1017/LR 20) ut frå relevant praksis. For særleg kvalifiserte søkjarar kan det bli aktuelt å vurdere

høgare løn
- Medlemskap i Statens pensjonskasse
- Stilling i ei inkluderande arbeidslivsverksemd (IA-verksemd)
- Gode velferdsordningar

Søknaden skal innehalde:

- Prosjektskildring og framdriftsplan
- CV
- Skjema for opptak på ph.d.-programmet
- Kopiar av vitnemål og attestar
- Vitskaplege arbeid og liste over desse (publikasjonsliste)
- Søkjarar med utanlandsk utdanning må legge ved sertifisert omsetjing til engelsk eller skandinavisk dersom originalvitnemålet og karakterutskriftene ikkje er på eit av desse språka. Søkjar må i tillegg legge ved NOKUT si generelle godkjenning av at utdanninga samsvarar med norsk mastergrad. Sjå www.nokut.no for meir informasjon om generell godkjenning av høgare utdanning.

Søknad og vedlegg må lastast opp i Jobbnorge via lenke på denne sida merka «Søk stillingen».

Generell informasjon:
Utfyllande opplysningar om stillingane kan ein få ved å vende seg til administrasjonen ved Det juridiske fakultet, tlf. 55 58 95 13, eller til prodekan for forsking Berte-Elen R. Konow tlf. 55 58 95 44.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er difor eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnssamansetjing og rekruttere personar med innvandrarbakgrunn. Personar med innvandrarbakgrunn og nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Universitetet i Bergen nyttar meirinnsyn ved tilsetjing i vitskaplege stillingar.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teken til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Den som blir tilsett, må rette seg etter dei retningslinjene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Det kan bli aktuelt å gjennomføre intervju ved tilsetjing i stillinga.

Vi viser elles til rettleiing for søkjarar til stipendiatstilling som du finn på denne nettsida: http://www.uib.no/jur/24432/reglement-og-retningslinjer.

Søknadsfrist: 1. september 2016

Søknaden skal merkast: 16/6478

Jobbnorge-ID: 126874, Søknadsfrist: 01.09.2016, Intern ID: 2016/6478

Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet

Rådgjevar for internasjonalisering ved Det juridiske fakultet - vikariat

Ved Det juridiske fakultet er det frå ca. september ledig eit års vikariat som rådgjevar for internasjonalisering i studieseksjonen, med moglegheit for forlenging.

Til stillinga ligg det eit særleg overordna ansvar for internasjonaliseringsarbeidet ved fakultetet. Det inkluderer administrativt ansvar for utarbeiding av ny handlingsplan for internasjonalisering og oppfølging av denne, oppfølging og vidareutvikling av fakultetet sin avtaleportefølje, følge opp innvilga søknader om midlar til ny mobilitet og internasjonalt samarbeid og ta ansvar for å saksbehandle nye søknader, planlegge og koordinere kontaktreiser til nye og eksisterande samarbeidsinstitusjonar.

Meir om aktuelle arbeidsoppgåver
Rådgjevar vil arbeide tett med fagleg leiing i vidareutviklinga av det internasjonale arbeidet. Til stillinga ligg koordinering, utgreiing og sakshandsaming på eit høgt nivå. Til stillinga ligg òg noko rettleiing og sakshandsaming knytt til utreisande studentar, og vedlikehald, kvalitetssikring og vidareutvikling av rutinar for dette.

Rådgjevar er arbeidsleiar for andre tilsette som arbeidar med internasjonalisering.

Den som vert tilsett kan òg få andre leiar- og studieadministrative oppgåver. Stillinga inneber mykje kontakt med studentar og vitskapleg tilsette ved fakultetet og internasjonalt.

Litt om arbeidsplassen
Det juridiske fakultet er blant dei leiande forskingsmiljøa i Norden innan strafferett, straffeprosess og politirett. Fakultetet har også sterk kompetanse innan sentrale formuerettslege fag, forvaltningsrett, internasjonal privatrett, rettsteori og rettsfilosofi. Det 5-årige masterprogrammet i rettsvitskap med ca. 2 300 studentar er ei av dei mest populære av alle utdanningar i Noreg. I 2014 hadde 52 % av dei ferdig utdanna juristane frå fakultetet utveksling som del av mastergraden i rettsvitskap. Sidan våren 2012 har fakultetet tatt i bruk stadig fleire digitale hjelpemiddel som pedagogiske verktøy i utdanninga og til å fremme forskingsformidling. Frå hausten 2015 blir alle eksamenar gjennomførte digitalt.

Studieseksjonen bidreg til å utdanne framtidas juristar og ivareta fakultetet sitt samfunnsoppdrag gjennom effektiv, etterrettelig og etisk bevisst administrasjon, forvaltning og utvikling. Studieseksjonen følgjer studentane frå rekrutteringsprosess til dei er ferdig utdanna juristar. Det inneber mellom anna informasjonsarbeid, studieadministrasjon, saksbehandling, kvalitetssikring og -utvikling, studentmobilitet og internasjonalt samarbeid. Det er eit kontinuerleg fokus på å vidareutvikle kvalitet i studiet og på å forbetre og effektivisere interne prosessar og rutinar i seksjonen. Seksjonen yter støtte til fagleg leiing ved fakultetet. Seksjonen tel om lag 17 medarbeidarar.

For meir informasjon om fakultetet, studieseksjonen og studieprogram, sjå http://www.uib.no/jur

Utfyllande opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til:

- Seksjonssjef, studieseksjonen Christine Stoltz Olsvik, mobil: 911 47 401, e-post: christine.olsvik@uib.no
- Nestleiar, studieseksjonen Nina Østensen, mobil 480 56 605, e-post: nina.ostensen@uib.no

Kvalifikasjonar

- kompetanse på minst masternivå eller tilsvarande utdanning og erfaring
- relevant praksis. Det er ein føremon med erfaring frå internasjonaliseringsarbeid på høgt nivå innan sektoren, sakbehandling og utgreiing på høgt nivå og prosjektleiing
- erfaring frå internasjonale organisasjonar og frå samarbeid med institusjonar i og utanfor Europa
- god sosial og kulturell kompetanse
- god administrativ IT-kompetanse
- kan nytte begge målformer (norsk arbeidsspråk)
- svært gode engelskkunnskapar munnleg og skriftleg, og gjerne eit tredje språk

Personlege eigenskapar

- evne til å motivere seg sjølv og andre
- evne til å initiere, leie og evaluere prosessar og halde oversyn over fleire parallelle arbeidsprosessar både hos seg sjølv og andre
- evne til sjølvstendig oppfølging og effektiv gjennomføring av arbeidsoppgåver
- evne til prioritering og god orden
- stor arbeidskapasitet
- ansvarsbevisst, fleksibel og initiativrik
- gode kommunikasjons- og samarbeidsevner

Relevant praksis, internasjonal erfaring og personlege eigenskapar naudsynte for stillinga vil bli særskild vektlagd.

Vi kan tilby

- stilling i ein dynamisk organisasjon med fokus på utvikling
- allsidige oppgåver og sjølvstendig ansvar
- hyggelege kollegaer og eit godt og inkluderande arbeidsmiljø
- løn som rådgjevar etter lønssteg 58 - 63 (kode 1434) i det statlege lønsregulativet, avhengig av tenesteansiennitet og kvalifikasjonar. For særleg godt kvalifiserte søkjarar kan ein vurdere høgare lønn
- medlemsskap i Statens pensjonskasse
- fleksibel arbeidstid og gode velferdsordningar, mellom anna trening i arbeidstida

Her kan du lese meir om kva UiB kan tilby:
http://www.uib.no/hr/74687/hva-kan-universitetet-tilby-sine-medarbeidere

Generell informasjon
Den som vert tilsett må rette seg etter dei retningslinjene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnssamansetjing. Personar med innvandrarbakgrunn og personar med nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teke til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Nærare om tilsettingsprosessen her.

Kopi av vitnemål og attestar skal berre sendast dersom du får melding om det.

Jobbnorge-ID: 127536, Søknadsfrist: 15.07.2016, Intern ID: 2016/7237

Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet

Studiekonsulent - studieadministrasjon (førstekonsulent) ved Det juridiske fakultet - 2. gongs utlysing

Ved Det juridiske fakultet er det ledig ei fast stilling som studiekonsulent / førstekonsulent tilknytt Studieseksjonen.

Stillinga har hovudvekt på studieadministrativt arbeid knytt til undervisning og eksamen ved eit av dei fem studieåra i masterprogrammet i rettsvitskap.

Meir om aktuelle arbeidsoppgåver
Arbeidet omfattar studieadministrative driftsoppgåver, saksbehandling av studiesaker, informasjonsarbeid, administrativ rutineutvikling, studierettleiing og evalueringar. Stillinga inneber mykje kontakt med studentar, vitskapleg tilsette og eksterne undervisarar.

Stillinga er knytt til studieårsgruppa i studieseksjonen.

Den som vert tilsett kan òg få andre studieadministrative oppgåver.

Litt om arbeidsplassen
Det juridiske fakultet er blant dei leiande forskingsmiljøa i Norden innan strafferett, straffeprosess og politirett. Fakultetet har også sterk kompetanse innan sentrale formuerettslege fag, forvaltningsrett, internasjonal privatrett, rettsteori og rettsfilosofi. Det 5-årige masterprogrammet i rettsvitskap med ca. 2 300 studentar er det 3. mest populære av alle utdanningar i Noreg. I 2015 hadde 52 % av dei ferdig utdanna juristane frå fakultetet utveksling som del av mastergraden i rettsvitskap. Sidan våren 2012 har fakultetet tatt i bruk stadig fleire digitale hjelpemiddel som pedagogiske verktøy i utdanninga og til å fremme forskingsformidling. Frå hausten 2015 blir alle eksamenar gjennomførte digitalt.

Studieseksjonen bidreg til å utdanne framtidas juristar og ivareta fakultetet sitt samfunnsoppdrag gjennom effektiv, etterrettelig og etisk bevisst administrasjon, forvaltning og utvikling. Studieseksjonen følgjer studentane frå rekrutteringsprosess til dei er ferdig utdanna juristar. Det inneber mellom anna informasjonsarbeid, studieadministrasjon, saksbehandling, kvalitetssikring og -utvikling, studentmobilitet og internasjonalt samarbeid. Det er eit kontinuerleg fokus på å vidareutvikle kvalitet i studiet og på å forbetre og effektivisere interne prosessar og rutinar i seksjonen. Seksjonen yter støtte til fagleg leiing ved fakultetet. Seksjonen tel om lag 17 medarbeidarar.

For meir informasjon om fakultetet, studieseksjonen og studieprogram, sjå http://www.uib.no/jur

Utfyllande opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til:

- Seksjonssjef, studieseksjonen Christine Stoltz Olsvik, mobil: 911 47 401, e-post: christine.olsvik@uib.no
- Nestleiar, studieseksjonen Nina Østensen, mobil 480 56 605, e-post: nina.ostensen@uib.no

Kvalifikasjonar

- høgre utdanning helst på masternivå. Det er ikkje naudsynt med juridiske emne i graden. Kandidatar frå alle relevante fagområde blir oppmoda til å søkje
- relevant praksis. Det er ein føremon med erfaring frå studieadministrativt arbeid, saksbehandling og prosjektarbeid. Erfaring frå

organisasjonsarbeid og servicearbeid kan også vere relevant
- kjennskap til universitets- og høgskulesektoren, samt offentleg forvaltning er ein føremon
- god administrativ IT-kompetanse
- kan nytte begge målformer (norsk arbeidsspråk)
- gode engelskkunnskapar munnleg og skriftleg

Personlege eigenskapar

- evne til sjølvstendig oppfølging og effektiv gjennomføring av arbeidsoppgåver
- evne til prioritering og god orden
- ansvarsbevisst, fleksibel og initiativrik
- gode kommunikasjons- og samarbeidsevner

Relevant praksis og personlege eigenskapar naudsynte for stillinga vil bli særskild vektlagt.

Vi kan tilby

- stilling i ein dynamisk organisasjon med fokus på utvikling
- allsidige oppgåver og sjølvstendig ansvar
- hyggelege kollegaer og eit godt og inkluderande arbeidsmiljø
- løn som førstekonsulent etter lønssteg 47 - 53 (kode 1408/LR 21) i det statlege lønsregulativet, avhengig av tenesteansiennitet og kvalifikasjonar. Dette utgjer for tida kr. 410 500 - 452 400. For særleg godt kvalifiserte søkjarar kan ein vurdere høgare løn
- medlemsskap i Statens pensjonskasse
- fleksibel arbeidstid og gode velferdsordningar, mellom anna trening i arbeidstida

Her kan du lese meir om kva UiB kan tilby: www.uib.no/poa/karriere-ved-uib

Generell informasjon
Den som blir tilsett må rette seg etter dei retningslinjene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnssamansetjing. Personar med innvandrarbakgrunn og personar med nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teke til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Nærare informasjon om tilsettingsprosessen finn du her.

Kopi av vitnemål og attestar skal berre sendast dersom du får melding om det.

Jobbnorge-ID: 128055, Søknadsfrist: 16.08.2016, Intern ID: 16/1540

Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet

Stipendiatstilling ved Det juridiske fakultet - 2. gongs utlysing

Ved Det juridiske fakultet er det ledig ei stilling som stipendiat innan statsstøtterett. Stillinga er ein del av forskingsprosjektet «Towards more stability, competitiveness and predictability in the financial sector» som er delfinansiert av Finansmarkedsfondet.

Normal åremålsperiode for stillinga er fire år med 25 prosent pliktarbeid. Åremålsperiode utan pliktarbeid kan vurderast.

Om prosjektet/arbeidsoppgåver:
For nærare informasjon om prosjektet sjå prosjektskissa som du finn her.Som det framgår av prosjektskissa, er temaet for prosjektet som skal utførast i stipendiatstillinga «the legal implications of repayment of aid that was granted in the form of a state guarantee», eller dei rettslege implikasjonane ved tilbakebetaling av ulovleg statsstøtte i form av statlege garantiar. Sjå meir om temaet i prosjektskissa.

Den som blir tilsett vil bli knytta til forskergruppa for konkurranse- og markedsrett ved Det juridiske fakultet og til Bergen Center for Competition Law and Economcis (BECCLE). Det er forventa at vedkommande bidreg til forskargruppa sine aktivitetar.

Kvalifikasjonar og eigenskapar

- Du må ha mastergrad i rettsvitskap eller tilsvarande juridisk utdanning. Det er ein føresetnad at du har levert masteroppgåva innan søknadsfristen, og at mastergraden er oppnådd før tilsetjing kan skje.
- Du må gjennom karakternivå eller skriftlege arbeid ha vist eit høgt fagleg nivå, som kvalifiserer for rettsvitskapleg arbeid.
- Du må kunne arbeide sjølvstendig og strukturert og ha gode samarbeidsevner.

Om stipendiatstillinga
Administrasjons- og undervisningsspråket på fakultetet sitt doktorgradsprogram er til vanleg norsk. Eventuell undervisning skal kunne gjennomførast innanfor dei obligatoriske faga i masterstudiet i rettsvitskap ved UiB.

Prosjektskildringa bør vere på ca 10 sider, og ho skal innehaælde ein plan for gjennomføringa av prosjektet og forskerutdanninga.

Om forskarutdanninga:
I tillegg til å fylle det generelle kravet for tilsetjing, må søkjarane fylle kravet for opptak på fakultetet sitt ph.d.-program.

Du må fylle ut skjema for opptak på ph.d.-programmet. Skjema kan du hente på denne nettsida:
http://www.uib.no/phd/74164/s%c3%b8ke-om-opptak-til-phd-utdanning.

Vi kan tilby:

- Eit godt og fagleg utfordrande arbeidsmiljø
- Løn etter lønssteg 52 /57 (kode 1017/LR 20. 8) ut frå relevant praksis. For særleg kvalifiserte søkjarar, kan det bli aktuelt å vurdere høgare løn.

- Medlemskap i Statens pensjonskasse
- Stilling i ei inkluderande arbeidslivsverksemd (IA-verksemd)
- Gode velferdsordningar

Søknaden skal innehalde:

- Prosjektskildring og framdriftsplan
- CV
- Skjema for opptak på ph.d.-programmet
- Kopiar av vitnemål og attestar
- Vitskapelege arbeid og liste over desse (publikasjonsliste)
- Søkjarar med utanlandsk utdanning må legge ved sertifisert omsetjing til engelsk eller skandinavisk dersom originalvitnemålet og karakterutskriftene ikkje er på eit av desse språka. Søkjar må i tillegg legge ved NOKUT si generelle godkjenning av at utdanninga samsvarar med norsk mastergrad. Sjå www.nokut.no for meir informasjon om generell godkjenning av høgare utdanning.

Søknad og vedlegg må lastast opp i Jobbnorge via lenke på denne sida merka «Søk stillingen».

Generell informasjon:
Utfyllande opplysningar om stillingane kan ein få ved å vende seg til administrasjonen ved Det juridiske fakultet, tlf. 55 58 96 76, eller til prodekan for forsking Berte-Elen R. Konow tlf. 55 58 95 44.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er difor eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnssamansetjing og rekruttere personar med innvandrarbakgrunn. Personar med innvandrarbakgrunn og nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Universitetet i Bergen nyttar meirinnsyn ved tilsetjing i vitskaplege stillingar.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teken til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Den som blir tilsett, må rette seg etter dei retningslinjene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Det kan bli aktuelt å gjennomføre intervju ved tilsetjing i stillinga.

Vi viser elles til rettleiing for søkjarar til stipendiatstilling som du finn på denne nettsida: http://www.uib.no/jur/24432/reglement-og-retningslinjer.

Søknadsfrist: 1. september 2016

Søknaden skal merkast: 15/12887.

Jobbnorge-ID: 119764, Søknadsfrist: 01.09.2016, Intern ID: 15/12887

Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet

Stilling som rådgjevar ved Det juridiske fakultet

Ved Det juridiske fakultet er det ledig ei fast stilling som rådgjevar tilknytt Forskings- og stabsseksjonen.

Vi søkjer etter ein nysgjerrig og energisk kollega med brei erfaring frå prosjekt- og teamarbeid som skal arbeide i skjeringspunktet mellom administrativ og fagleg verksemd. Fakultetet er i stor utvikling på fleire felt, og har utforma ein ny strategi for perioden 2016-2022 med store ambisjonar knytt til forsking, undervisning og formidling. Fakultetet har derfor behov for å rekruttere ein person som kan vere ei kraft inn i ulike prosjekt retta mot dei ulike satsingane.

Personen vil få eit særleg ansvar for å koordinere og byggje opp system for formidling av forsking og forskingsbasert undervisning. Her vil ein blant anna jobbe inn mot prosjekt knytt til Dragefjellet lærings- og formidlingssenter, som er fakultetet sitt senter for utvikling av digital undervisning og forskingsformidling.

Forskings- og stabsseksjonen er ein av to administrative seksjonar ved fakultetet. Seksjonen tel 12 medarbeidarar som er knytt til ulike faglege team. Den som blir tilsett kan òg få andre oppgåver innan seksjonen sine arbeidsområde.

Kompetanse, samarbeid, initiativ og mot er sentrale verdiar for fakultetet.

Det juridiske fakultet: http://www.uib.no/jur
Dragefjellet lærings- og formidlingssenter: http://www.uib.no/df

Du har:

- høgare utdanning på masternivå
- erfaring innan formidlingsarbeid og bruk av digitale verktøy
- erfaring som prosjektleiar og teambyggjar
- engasjement for forskings- og utdanningsspørsmål
- gode engelskkunnskapar munnleg og skriftleg

Du er:

- nysgjerrig og nyskapande
- ein lagspelar med evne til å sjå moglegheiter og finne løysingar
- open, positiv og flink til å skape relasjonar med andre
- målretta og strukturert, og kan halde oversyn over fleire parallelle prosessar samtidig
- initiativrik og sjølvstendig

Vi kan tilby:

- ein organisasjon i spanande utvikling
- faglege utfordringar med gode høve for personleg vekst
- eit godt arbeidsmiljø med hyggelege og engasjerte kollegaer
- eit inkluderande arbeidsliv (IA)
- fleksibel arbeidstid og gode velferdsordningar
- løn som rådgjevar (kode 1434) lønssteg 57-63 etter hovedtariffavtalene i staten, avhengig av ansiennitet og kvalifikasjonar. Dette utgjer for tida mellom kr 486 100 - kr 546 400. For særleg godt kvalifiserte søkjarar, kan ein vurdere høgare løn.

Generell informasjon:

Utfyllande opplysningar kan ein få ved å vende seg til seksjonssjef Birgit Falch, tlf. +47 951 71 180, e-post: birgit.falch@uib.no.

Den som blir tilsett må rette seg etter dei retningslinjene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnssamansetjing. Personar med innvandrarbakgrunn og personar med nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teke til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Søknad og CV skal sendast elektronisk frå denne sida: «Søk denne stillinga».

Kopi av vitnemål og attestar skal berre sendast dersom du får melding om det.

Søknadsfrist: 7. august 2016.

Søknaden skal merkast: 2016/7202

Jobbnorge-ID: 127674, Søknadsfrist: 07.08.2016, Intern ID: 2016/7202